

שנינו, שמים מגלים חטאו של אדם, ובשעה שהוא מגלה חטאו, ארץ עושה דין האדם, שכתוב וארץ מתקוממה לו, לעשות בו דין. אמר רבי יוסי, שנינו משמו של רבי שמעון, בשעה שנתנה תורה, האם והבנים נמצאו בשלמות, שכתוב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה.

אנכי ה' אלהיך. אנכי, כמו ששנינו, בת היתה לו לאברהם אבינו. היא שכינה, וזו בת. ה' אלהיך, שכתוב בני בכרי ישראל. וכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. הנה בן.

אשר הוצאתיך מארץ מצרים, שכתוב (ויקרא כח) יובל הוא קדש תהיה לכם. וכתוב אם הבנים שמחה. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור. הרי אם ובנים. יושבת האם, יושבים הבנים. (והעולמות) כלם בשמחה בשלמות, ועל זה כתוב אם הבנים שמחה. נעברה האם - כלם נעברים ממקומם. וכתוב (דברים כב) לא תקח האם על הבנים. ושנינו, לא יעשה אדם חטאים למטה, כדי שתעבר האם מעל הבנים.

אמר רבי יצחק, הכל הקדוש ברוך הוא. הכל הוא. הכל אחד. והדברים הללו התגלו לקוצרי השדה. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

שנינו, אמר רבי אלעזר, כתוב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתוב (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. במה בארנו פסוקים אלו, הרי שנינו ששניהם נבראו כאחד? מלמד שנטה הקדוש ברוך הוא קו ימינו וברא השמים, ונטה קו

את הארץ. בקדמיתא

תניא, שמים גליין חוביה דבר נש. ובשעתא דאיהו גליא חוביה, ארץ עביד דינא דבר נש, דכתיב וארץ מתקוממה לו, למעבד דינא ביה. אמר ר' יוסי, תנינן משמיה דר' שמעון, בשעתא דאתיהבת אורייתא, אימא ובנין בשלימותא אשתכחו, דכתיב, (תהלים קיג) אם הבנים שמחה.

אנכי יי' אלהיך. אנכי, כמה דתנינן, בת היתה לו לאברהם אבינו, היא שכינתא. ודא בת. יי' אלהיך, דכתיב (שמות ד) בני בכורי ישראל. וכתיב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה, הא בן.

אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דכתיב, (ויקרא כח) יובל היא קדש תהיה לכם, וכתיב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור, הא אימא ובנין. יתבא אימא יתבין בנין. (ועלמין) פלהו בחדוה בשלימותא. ועל דא כתיב, אם הבנים שמחה. מתעברא אימא, פלהו מתעברן בדוכתייהו. וכתיב, (דברים כב) לא תקח האם על הבנים. ותנינן, לא יעביד בר נש חובי לתתא, בגין דאתעבר אימא מעל בנין. אמר ר' יצחק, פלא קדשא בריך הוא. פלא הוא. פלא חד. ומלין אלין, למחצדי חקלא אתגליין. זפאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

תאני אמר ר' אלעזר, כתיב, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. וכתיב, (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. במאי אוקימנא הני קראי, הא תנינן, דתרווייהו כחדא אתבריאוו. מלמד, שנטה הקדוש ברוך הוא קו ימינו וברא השמים, ונטה קו שמאלו, וברא

שמאלו וברא את הארץ. בתחלה את השמים ואת הארץ, ואחר כך ארץ ושמים.

שנינו, כתוב (הושע ב) ביום ההוא אענה נאם ה' אענה את השמים והם יענו את הארץ. אענה את השמים - שמים ממש, שכתוב (ישעיה טו) השמים כסאי. והם יענו את הארץ - הארץ ממש, שכתוב והארץ הים רגלי. שמים - שמים העליונים. וארץ - הארץ העליונה. ששנינו, כשהתפתן שמים זה בתקוניו, (התפתן) כנגד ארץ זו, ותשוקתו כנגדה בדרגה אחת שנקראת צדיק, כמו שכתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, ונדבק בארץ הזו.

ומראש המלך עד אותו מקום ששורה הצדיק הזה, בא נהר אחד קדוש, שמן משחה, ומטיל ברב תשוקה בארץ הקדושה הזו, והארץ הזו נוטלת הכל, ואחר כך מהארץ הזו הכל נזונים, עליונים ותחתונים, כמו הזכר הזה כשתשוקתו להדבק בנקבה, שמוציא זרע של רביה מראש המט באותה אמה ומטיל בנקבה וממנו הנקבה מתעפרת. נמצא שכל איברי הגוף כלם נדבקים בנקבה, והנקבה אוהבת הכל. כדגמה זו שנינו, כל המשלים לעשרה ראשונים של בית הכנסת, נוטל שכר כלם. רבי יוסי אמר, כנגד כלם.

רבי יצחק אמר, כתוב (שמואל ב כב) ויט שמים וירד, וכתוב ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני. (לא גורסים תנא) ויט שמים וירד, לאן ירד? אם תאמר שירד לסיני, הרי כתוב על הר סיני, ולא כתוב בהר סיני?

אלא ויט שמים וירד, לאן ירד? אמר רבי יוסי (אמר רבי יהודה אמר רבי חייא) וירד בדרגותיו מדרגה לדרגה ומפכתר לכתר עד שנדבק בארץ הזו, ואז האירה הלכנה ועמדה

את השמים ואת הארץ, ולכתר ארץ ושמים. תנו, פתיב, (הושע ב) ביום ההוא אענה נאם יי' אענה את השמים והם יענו את הארץ.

אענה את השמים, שמים ממש. דכתיב, (ישעיה טו) השמים כסאי. והם יענו את הארץ. הארץ ממש, דכתיב והארץ הים רגלי. שמים, שמים עלאין. וארץ, ארץ עלאה. דתניא, כד אפתן שמים דא בתיקוניו, (אפתן) לקבליה דהאי ארץ, ותיאובתיה לקבלה, בחד דרגא דאקרי צדיק. כמה דכתיב, (משלי י) וצדיק יסוד עולם, ואתדבק בהאי ארץ.

ומרישא דמלכא, עד ההוא אתר דשארי האי צדיק, אתי חד נהרא (דף פ"ט ע"א)

קדישא, משחא דרבות, ואטיל בסגיאות תיאובתא, בהאי ארץ קדישא, ונטל כלא האי ארץ. ולכתר, מהאי ארץ אפתן כלא, עילאי ותתאי. כדכורא דא, כד תיאובתיה לאתדבקא בנוקבא, דאפיק זרעא דרבות, מרישא דמוחא, בההוא אמה, ואטיל בנוקבא, ומניה מתעברא נוקבא, אשתכח, דכלהו שייפין דגופא, פלהו מתדבקן בנוקבא, ונוקבא אחידא כלא. כדוגמא דא תנינן, כל דאשלים לעשרה קדמאי דבי כנישתא, נוטל אגר פלהו. ר' יוסי אומר, לקבלי דכלהו.

רבי יצחק אמר, פתיב (שמואל ב כב) ויט שמים וירד, וכתיב וירד יי' לעיני כל העם על הר סיני, (ד"א לא גרסין תנא) ויט שמים וירד, לאן נחת. אי תימא דנחת לסיני, על הר סיני כתיב ולא כתיב בהר סיני.

אלא, ויט שמים וירד, לאן נחת. אמר ר' יוסי, (אמר רבי יהודה אמר רבי חייא) נחית בדרגותיו מדרגא לדרגא, ומפכתרא לכתרא, עד דאתדבק

חייא) ירד בדרגותיו מדרגה לדרגה ומפכתר לכתר עד שנדבק בארץ הזו, ואז האירה הלכנה ועמדה